

Vyjádření KORID LK k redukci rychlíkové dopravy v úseku Turnov - Tanvald

Vážení cestující,

jak informujeme na našich stránkách, od 11. 12. tohoto roku dojde v rámci celostátní změny jízdních řádů k **omezení rychlíků** Tanvald – Praha v úseku **Tanvald – Turnov** (a zpět).

Dálkovou dopravu objednává Ministerstvo dopravy a právě v dotčeném úseku se rozhodlo najít úspory s odůvodněním, že v tomto koncovém úseku jezdí vlaky nejméně využívány. Původní úsporný návrh počítal pouze se dvěma páry spojů v tomto úseku a nebral vůbec v potaz specifika trati stran turistiky (dostupnost Jizerských hor) a tzv. týdenní dojíždky (studenti, zaměstnanci – v pátek do Tanvaldu a v neděli/pondělí zpět).

Liberecký kraj s návrhem nesouhlasil a prostřednictvím naší společnosti (KORID LK) se pokusil navrhovaný stav zvrátit. Pro příští rok vzalo ministerstvo v potaz alespoň požadavky na turistickou dopravu a týdenní dojíždky.

Nakonec tedy budou Ministerstvem dopravy do/z Tanvaldu objednány následující rychlíky:

- **Denně:**
 - R 1138: Turnov (9:19) – Železný Brod – Tanvald (10:04)
 - R 1144: Turnov (15:19) – Železný Brod – Tanvald (16:04)
 - R 1143: Tanvald (11:45) – Železný Brod – Turnov (12:36)
 - R 1149: Tanvald (17:45) – Železný Brod – Turnov (18:36)
- **S omezením:**
 - R 1140 pojede v úseku Turnov (11:19) – Železný Brod – Tanvald (12:04) v sobotu, neděli a o svátcích;
 - R 1148 pojede v úseku Turnov (19:19) – Železný Brod – Tanvald (20:04) v pátek
 - R 1139 pojede v úseku Tanvald (7:45) – Železný Brod – Turnov (8:36) v sobotu;
 - R 1147 pojede v úseku Tanvald (15:45) – Železný Brod – Turnov v sobotu, neděli a o svátcích;

V této souvislosti dojde ze strany Libereckého kraje k těmto změnám v regionální dopravě:

- Os 5407 pojede v úseku Turnov (11:31) – Železný Brod (11:49) – Semily (11:56) v sobotu, neděli a o svátcích; v pracovní dny bude nahrazen novým spojem vedeným o cca 12 minut dříve, tj. odjezd z Turnova již v 11:19, příjezd do Semil v 11:44. V další části trasy pojede beze změn.
- Os 26266 Železný Brod (8:13) – Tanvald (8:46) pojede jen v sobotu, neděli a o svátcích do 9.IV. a od 2.VI. do 30.IX. V pracovní dny tento vlak nepojede!
- **Nový osobní vlak** Železný Brod – Tanvald v pracovní dny s odjezdem ze Železného Brodu v 11:38, příjezd do Tanvaldu v 12:05. Pojede jako náhrada R 1140, navíc zastaví v zast. Velké Hamry město.

Pro KORID LK i pro Liberecký kraj jsou kvalitní služby pro cestující veřejnou dopravou jednou z hlavních priorit. Dlouhodobě se snažíme o to, aby se železnice stala páteří sítě veřejné dopravy a vlakem cestovalo

co možná nejvíce lidí. Proto Liberecký kraj objedná v roce 2012 spoje veřejné dopravy ve stejném rozsahu, jako tomu je v roce 2011.

K nastalé situaci v železničním spojení Tanvaldska s okolními regiony je třeba uvést, že Liberecký kraj toto řešení pokládá jako dočasné, vynucené okolnostmi a v rámci příštích změn jízdních řádů je rozhodně odhodlán aktivně jednat o dalších úpravách.

V následujících řádcích je popsáno vysvětlení, jak k nynějšímu stavu došlo (časový postup jednotlivých událostí a kroků):

1. Objednávka spojů železniční dopravy, tj. jejich jízdní řád se připravuje v dlouhodobém předstihu. Jako první jsou logicky objednány spoje dálkové dopravy (tj. rychlíky). Tuto činnost zajišťuje stát prostřednictvím Ministerstva dopravy (dále jen MD). Na tento krok navazuje objednávka spojů regionální dopravy (tj. osobních, popř. spěšných vlaků), zajišťovaná kraji. Na základě objednávky těchto dvou subjektů zpracovává přidělcce tras jednotlivých spojů Správa železniční dopravní cesty, s.o. (dále jen SŽDC) oficiální Návrh železničního jízdního řádu pro následující roční období (aktuálně 2011/2012). Tento návrh je vždy zpracován s více než půlročním předstihem, aby byl časový prostor pro připomínkování ze strany obcí i jednotlivých občanů. Uzávěrka konečné objednávky je ze zákona o drahách vyhlášena 120 dní před zahájením platnosti jízdního řádu pro příslušné období. Vzhledem k tomu, že jízdní řád platný pro příští rok bude platit od 11. prosince, posledním dnem, kdy bylo možno uplatňovat připomínky, měl být 12. srpen 2011. V souladu s rozsahem objednávky se připravuje rozpočet pro stanovený rozsah dopravní obslužnosti obou objednatelů.
2. V letošním roce však došlo ze strany Ministerstva financí k neočekávanému ponížení rozpočtových prostředků, MD tak bylo přinuceno mimo jiné navrhnout redukce rozsahu objednávky dálkové dopravy (tj. expresy a rychlíky) v rozsahu cca 8 procent oproti stávajícímu stavu. Kritériem pro provádění omezení byla především obsazenost jednotlivých spojů; z toho pohledu je logické, že redukcemi byly postiženy především okrajové úseky v odlehlejších regionech. V úseku Turnov – Tanvald a opačně tak MD rozhodlo zachovat pouze dva páry vlaků denně (R 1138/R 1143 a R 1144/R 1149).

Liberecký kraj byl o těchto připravovaných redukcích na svém území informován dne 10. srpna, tedy dva dny před zákonným termínem uzávěrky jízdního řádu. Vzhledem k pokročilé fázi přípravy konečných jízdních řádů v regionální železniční i autobusové dopravě se obdobně jako další kraje pokoušel s MD vyjednávat o odvrácení anebo alespoň odložení těchto redukcí, v té době však neúspěšně. Naše společnost proto připravovala „krizovou“ variantu, kdy byly vytipovány nejvíce využitě spoje, jež Ministerstvo dopravy předpokládalo zrušit, a jež byly z pohledu Libereckého kraje nejvíce potřebné zachovat.

Na základě vyhodnocení dlouhodobých výsledků sčítání cestujících byly jako nejpotřebnější jednoznačně určeny vlaky R 1140 (příjezd 12:04 do Tanvaldu) a R 1147 (odjezd 15:46 z Tanvaldu), jež jak v sobotu, tak v neděli přepravují v koncovém úseku průměrně 60 – 80 cestujících, z nichž řada s sebou navíc vozí objemné sportovní vybavení (v letní sezóně jízdní kola, v zimě pak lyže, snowboardy apod.). Dalšími spoji, kde je využití výrazně nadprůměrné, jsou páteční vlaky R 1146 a R 1148 (ne však již v jiné dny během týdne); z ekonomických důvodů bylo možno vybrat k zachování pouze jeden z nich. Naopak v jiných spojích (z těch, které měly dle návrhu Ministerstva dopravy být redukovány/ zrušeny) je počet cestujících v úseku Turnov – Tanvald výrazně nižší (v průměru vesměs do 30 cestujících).

3. Vzhledem k současně avizovanému ponížení částky poskytované ze státního rozpočtu krajům (včetně Libereckého) v rámci tzv. Memoranda na dofinancování ztrát z provozování regionální železniční dopravy Liberecký kraj v té době musel kalkulovat i s možností, že bude sám přinucen k dalším redukcím vlastní objednávky regionální železniční dopravy. V žádném případě tedy neměl možnost navyšovat rozsah vlastní objednávky dopravních výkonů. Veškeré dálkové spoje, které tak byly Libereckým krajem (na základě předchozího doporučení KORID LK) vybrány k náhradě, bylo nutno kompenzovat redukcemi objednávky spojů regionální dopravy ve stejném rozsahu. Současně bylo obcím přislíbeno, že pokud se podaří rozhodnutí MD o omezení objednávky rychlíků odvrátit, dojde k navrácení objednávky regionálních spojů na původně navržený rozsah.
4. Protože se díky postoji ministra dopravy v rámci projednávání státního rozpočtu skutečně podařilo dojednat pro resort dopravy poskytnutí alespoň části požadovaných prostředků a současně SŽDC na základě požadavků MD i krajů posunula oficiální konečný termín uzávěrky jízdních řádů na 19. září (ani tento termín nebyl nakonec dodržen), doobjednalo MD zpětně vybrané spoje v úseku Turnov – Tanvald a zpět, konkrétně vlaky R 1140 a R 1147 o víkendech, R 1148 v pátek a R 1139 v sobotu (KORID LK, resp. Liberecký kraj původně doporučoval vlak R 1137, nicméně rozhodnutí MD Liberecký kraj respektuje). O přesné podobě objednávky byl Liberecký kraj oficiálně informován dopisem MD až dne 22. 9. Opět odsunutý termín uzávěrky úprav jízdních řádů byl určen na 23. 9. 2011 v poledne, tudíž měl Liberecký kraj v podstatě jediný den na to, aby mohl zareagovat s tím, že upravený návrh musí potvrdit a odsouhlasit dopravce. Tím tedy mohlo dojít k naplnění příslibu Libereckého kraje obcím v tom smyslu, že redukce rozsahu regionální dopravy byly až na několik drobných výjimek odvolány, další kroky ale už vzhledem k akutní časové tísni nebylo reálně možné připravit (po stránce technologické, ekonomické i po stránce projednání s obcemi).

Časté námitky ze strany cestujících:

Rychlíky neslouží obyvatelům Tanvaldska, ale „Pražákům“.

Vůči tomuto názoru, že zachované spoje slouží pouze cestujícím z jiných regionů, je ale třeba uvést, že tito cestující – ve skutečnosti zdaleka nejen z Prahy, nýbrž z větší části území Čech – přinášejí do regionu potřebné finanční prostředky. Tím, že zaměstnávají místní obyvatele (ve stravovacích a ubytovacích službách, organizace volnočasových aktivit apod.), podporují zaměstnanost a tím i udržení osídlení regionu. V důsledku jsou tak spoje, přepravující obyvatele jiných regionů, i pro obyvatele regionu Tanvaldska přinejmenším stejně důležité jako ty spoje, jež slouží vlastní přepravě místních obyvatel. Ze statistik počtu cestujících v jednotlivých vlacích je zřejmé, že u přímých vlaků z Tanvaldska do Prahy převládá (násobně) využití právě pro turistickou dopravu s cíli v Jizerských horách nebo Krkonoších. Výsledný návrh tedy v plné míře kopíruje reálnou poptávku.

Nelze se dostávat v pracovní dny ráno za prací do Prahy, příp. Mladé Boleslavi

Je třeba upozornit, že v podobných časových polohách jako ranní spoj R 1137 (a odpolední R 1148) jsou vedeny také autobusové spoje linky 670 090 Rokytnice n.Jiz./ Harrachov – Turnov – Praha, které Liberecký kraj na svém území objednává. Tím, že autobusy obsluhují i ty obce, kam nejezdí vlak, je nelze pokládat za souběžné či nahraditelné vlakovými spoji a proto nepředpokládáme, že by v průběhu platnosti příštího jízdního řádu došlo ke změnám. Zároveň je tak dáno vysvětlení, proč Liberecký kraj nepřikládal zachování ranního rychlíku R 1137 s odjezdem v cca 5:48 z Tanvaldu nejvyšší prioritu – v podobném čase a trasování je veden autobusový spoj výše uvedené linky. O zlepšení spojení v této relaci a čase prostřednictvím železnice budeme usilovat v rámci příštích změn jízdních řádů, jak ostatně deklarujeme na jiných místech tohoto textu.

Proč neobjedná LK více rychlíků? Nejde přeci o nákladnou věc.

Liberecký kraj v současnosti vynakládá na financování drážní dopravy částku okolo 350 milionů korun ročně. Objednání jednoho páru vlaků denně mezi Tanvaldem a Turnovem by znamenalo navýšit tuto částku o bezmála 2,500.000 Kč za rok. Vzhledem ke stále hrozícímu snížení částky poskytované ze státního rozpočtu krajům (včetně Libereckého) v rámci tzv. Memoranda na dofinancování ztrát z provozování regionální železniční dopravy Liberecký kraj nemá reálnou možnost navyšovat rozsah vlastní objednávky dopravních výkonů. Už pouhé zachování stávajícího rozsahu představuje značný problém a znamená nutnost nalezení potřebných financí z jiných zdrojů. Přesto lze přislíbit, že pro příští rok (2012) tyto prostředky nalezeny budou a k omezení provozu osobních vlaků nedojde.

Závěrem:

Připravit řešení uspokojivé i pro občany dojíždějící z oblasti Tanvaldska do bližších i vzdálenějších regionů vlakem je záměrem Libereckého kraje v rámci jednání k příštím jízdním řádům. Je ale třeba znovu upozornit, že to bude možné buď za cenu adekvátního ponížení rozsahu objednávky regionálních spojů, nebo změnou dosavadního konceptu na dotčených regionálních tratích. Tyto kroky je nezbytné provádět v úzké součinnosti s jednotlivými obcemi; zvažována je i spolupráce s cestujícími formou dotazníků/anketních průzkumů.

KORID LK, spol. s r.o.

Ing. Otto Pospíšil – *zástupce ředitele společnosti*

Ing. Pavel Blažek – *projektový specialista*

Jan Roženský – *dopravní specialista*